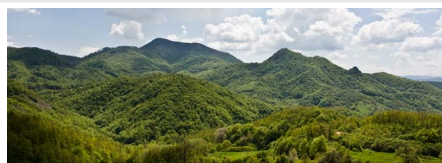

OPŠTINA ZUBIN POTOK

STRATEGIJA RAZVOJA PRIVATNOG SEKTORA

2013 - 2017

Opština Zubin Potok

Strategija razvoja privatnog sektora

2013 - 2017

Realizovano u okviru projekta:
Nove poslovne mogućnosti
finansiranog u okviru DFID Programa na Kosovu

British Embassy
Pristina

Zubin Potok, septembar 2012.

SADRŽAJ

Akronimi i skraćenice	1
UVOD	2
Ukratko o projektu „nove poslovne mogućnosti“	3
Metodologija izrade strategije	3
ANALIZA PRIVATNOG SEKTORA OPŠTINE ZUBIN POTOK	4
Kratak opis opštine Zubin Potok	4
Kratka analiza privatnog sektora opštine	5
SWOT analiza	8
STRATEGIJA PRIVREDNOG RAZVOJA OPŠTINE ZUBIN POTOK	9
Vizija razvoja malih i srednjih preduzeća i preduzetništva	9
Ključni principi strategije	9
Strateški sektori	10
Strateški prioriteti i ciljevi razvoja	11
AKCIONI PLAN ZA REALIZACIJU STRATEGIJE U PERIODU 2013 - 2017	17
FINANSIJSKI OKVIR STRATEGIJE RAZVOJA	25
MONITORING I EVALUACIJA	26
PRILOZI	28
Prilog 1: lista učesnika grupe za strateško planiranje	28
Prilog 2: sekundarni izvori	28

Akronimi i skraćenice

DFID	Odeljenje za međunarodni razvoj Velike Britanije
InTER	Institut za teritorijalni ekonomski razvoj
KRC	Kosovo Relief Committee
LER	Lokalni ekonomski razvoj
NVO	Nevladina organizacija
MSPP	Mala i srednja preduzeća i preduzetništvo
MW	Megavat
SWOT	S-Prednosti, W-Slabosti, O-Mogućnosti, T-Pretnje

UVOD

Strategija razvoja privatnog sektora, malih i srednjih preduzeća i preduzetništva u opštini Zubin Potok predstavlja dokument koji je razvijen u okviru projekta „Nove poslovne mogućnosti“ koji realizuje Kosovo Relief Committee, a finansiran je u okviru DFID programa. Tehničku podršku u izradi strategije je pružio Institut za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER).

Strategija ima za cilj da unapredi stratešku plansku dokumentaciju opštine Zubin Potok, sa posebnim osvrtom na stimulaciju privrednog razvoja kroz kreiranje boljeg poslovnog okruženja za brži rast i razvoj malih i srednjih preduzeća i preduzetnika. Strategija razvoja se odnosi na vremenski period 2013 - 2017.

Ovaj dokument se sastoji iz uvoda koji pruža opšte informacije o projektu i primenjenoj metodologiji izrade Strategije a zatim daje kratki osvrt o opštini Zubin Potok, analizi trenutnog stanja u privatnom sektoru i SWOT analizu. Strategija je data kroz izjavu o željenoj viziji razvoja, ključnim principima, strateškim sektorima, prioritetima, ciljevima i merama.

UKRATKO O PROJEKTU „NOVE POSLOVNE MOGUĆNOSTI“

U okviru DFID programa na Kosovu, Kosovo Relief Committee (KRC) realizuje projekat „Nove poslovne mogućnosti“ koji ima za cilj da pospeši otvaranje radnih mesta kroz unapređenje kvaliteta radne snage, obezbeđivanje kreditnih sredstava za samozapošljavanje i konkurentnost postojećih privrednih subjekata, kao i izradu strategije za razvoj privrednog sektora opštine Zubin Potok. Ciljne grupe projekta su preduzetnici i pripadnici ugroženih društvenih grupa kao što su žene i mladi. Projekat se realizuje od aprila do septembra 2012. g.

METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE

Metodologija izrade strategije podrazumevala je kombinaciju participativnog pristupa sa učešćem javnog i privatnog sektora i ekspertske analize raspoloživih kvalitativnih i kvantitativnih podataka.

Participativni pristup je uključivao učešće predstavnika opštine, predstavnike udruženja privrednika, individualne predstavnike preduzetnika i preduzeća kao i predstavnike civilnog društva koji su predstavljali grupu za strateško planiranje. Tokom planiranja strategije, grupa za strateško planiranje se srela četiri puta, pri čemu se raspravljalo o organizovanju procesa, rezultatima analize, izradi SWOT tabele i definisanju strategije, sektora, prioriteta i ciljeva.

Ograničenje u izradi studije je predstavljao nedostatak relevantnih statističkih podataka vezanih za razvoj privatnog sektora. Sekundarni podaci su prikupljeni iz dostupnih baza podataka i publikacija nadležnih institucija, dok su primarni podaci prikupljeni kroz individualne i grupne intervju sa privrednicima, ključnim akterima iz opštine, ostalih javnih institucija i nevladinih organizacija (NVO). Rezultati istraživanja su dodatno verifikovani u razgovoru sa predsednikom opštine, službenicima opštinskih odeljenja, Službe za zapošljavanje, kao i sa predstavnicima grupe za participativno planiranje.

Vizija razvoja, strateški sektori, prioriteti, ciljevi i mere su određeni na osnovu SWOT analize i intenzivnih konsultacija sa predstavnicima javnog i privatnog sektora i civilnog društva.

ANALIZA PRIVATNOG SEKTORA OPŠTINE ZUBIN POTOK

KRATAK OPIS OPŠTINE ZUBIN POTOK

Opština Zubin Potok, poznata pod nazivom i Ibarski Kolašin, nalazi se u severozapadnom delu Kosova, obuhvata 333,5 km² i administrativno se graniči sa opštinama Tutin, Novi Pazar, Zvečan, Kosovska Mitrovica, Srbica i Istok. Opština Zubin Potok je deo Kosovsko-mitrovačkog regiona.

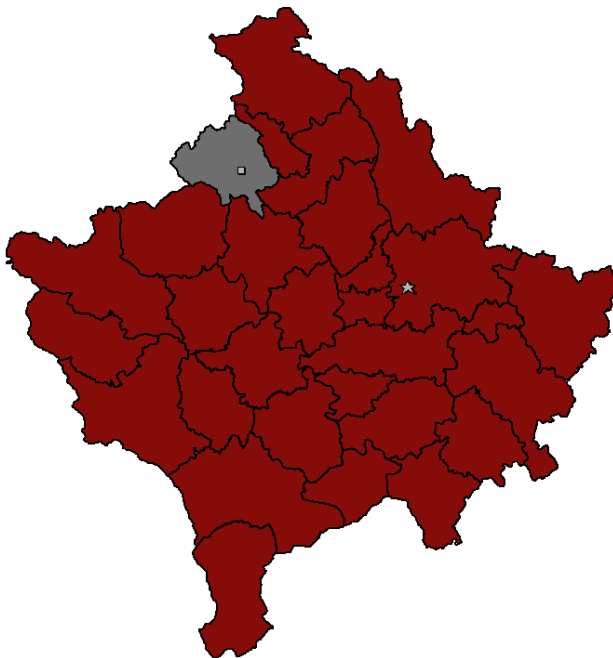
Opštinu karakteriše povoljan geografski položaj na glavnom magistralnom pravcu E-65 Priština - Kosovska Mitrovica - Podgorica / Novi Pazar. Zubin Potok je 60 km udaljen od Prištine, 20 km udaljen od Kosovske Mitrovice i 55 km od Novog Pazara. Među ostalim putevima značajan je regionalni pravac Zubin Potok - Istok.

Opštinu čine 63 sela i naselja od kojih je najveće Zubin Potok koje predstavlja administrativni, kulturni i ekonomski centar. Pored Zubinog Potoka, ostala veća naselja su Velji Breg, Zupče, Brnjak, Bube, Lučka Reka i Čabra.

Po geomorfološkom izgledu, reljef opštine čine planine Mokra Gora i Rogozna koje razdvaja tok reke Ibar. Na teritoriji opštine, gornji tok reke Ibar karakteriše akumulaciono jezero „Gazivode“, dok nizvodno od jezera Ibar protiče kroz Radičpoljsku aluvijalnu ravan, Varašku klisuri i Zubačku dolinu u kojoj se završava teritorija opštine.

Kroz opštinu Zubin Potok tok reke Ibar protiče u dužini od 43km, od čega 24 km dužine otpada na jezero „Gazivode“, a 2 km na „Pridvoračko“ jezero. Jezero „Gazivode“ ima površinu od 12 km² i akumulira 317 miliona m³ vode. Voda iz akumulacije se koristi za pokretanje hidroelektrane od 34 MW i za snabdevanje pijaćom i tehničkom vodom opština Zubin Potok, Kosovska Mitrovica, Srbica, Vučitrn i Obilić.

Planine Mokra Gora i Rogozna se nalaze na desnoj, odnosno levoj obali Ibra. Mokra Gora je bogata šumama i pašnjacima i prostire se do nadmorske visine od preko 1.700m.

Pozicija opštine Zubin Potok

Karakteristišu je predeli izuzetne lepote, povoljni za planinski turizam. Područje planine Rogozne odlikuje se sa velikom razuđenošću, nabranim reljefom i kosim strmim strnama. Najviši vrh Rogozne dostiže oko 1,479m.

Predeo na planini Mokra Gora

Ne postoji precizan podatak o broju stanovnika opštine jer je poslednji uspešan popis organizovan još 1981 g. Nakon toga, prvo su Albanci bojkotovali popis stanovništva (1991), a zatim Srbi (2011). Međutim, broj stanovništva se procenjuje na oko 15.000, od čega 90% čine Srbi, a 10% čine Albanci. Albanci žive u selu Čabra na krajnjem zapadu opštine, dok Srbi žive u svim ostalim selima i naseljima opštine. Stanovništvo opštine pretežno živi u ruralnim sredinama.

KRATKA ANALIZA PRIVATNOG SEKTORA OPŠTINE

Iako ne postoje relevantni podaci o broju preduzeća u Zubinom Potoku, on se procenjuje na oko 200-250 subjekata i oko 50 poljoprivrednih gazdinstava. Privatni sektor opštine karakteriše visok procenat preduzetnika i mikro preduzeća, dok je broj srednjih preduzeća značajno manji. U opštini nema ni jedno veliko preduzeće koje zapošljava više od 250 zaposlenih. Privatni sektor uglavnom je fokusiran na sektor usluga u trgovini i ugostiteljstvu, dok je broj preduzeća u realnom sektoru značajno manji. Značajan broj preduzeća

i preduzetnika se bavi uvozom i izvozom robe široke potrošnje i posredovanjem između tržišta Srbije i Kosova. Međutim, ova vrsta delatnosti ne generiše zapošljivost u opštini.

Usled činjenice da je 75% teritorije opštine Zubin Potok prekriveno šumom, značajan deo preduzeća se bavi sečom ili obradom drveta, što predstavlja tradicionalnu granu industrije. U skladu dugom tradicijom u obradi drveta, krajem osamdesetih godina prošlog veka fabrika nameštaja „Simp“ iz Vranja je otvorila pogon za izradu lameliranog nameštaja u selu Ugljare nedaleko od Zubinog Potoka, čiji kompletni asortiman se izvozi u Norvešku. Pored ove fabrike, postoji još nekoliko malih pogona za izradu nameštaja, drvene stolarije i rezane građe. U opštini postoje i desetak preduzeća koji se bave prodajom ogrevnog drveta. Svake godine najmanje 200.000 m³ ogrevnog drveta se proda građanima i toplinama iz ostalih opština na Kosovu. U opštini je zastupljena i tradicionalna poljoprivreda, pre svega stočarstvo, zatim voćarstvo i sitno povrtarstvo.

Najznačajnija preduzeća u opštini Zubin Potok su:

- Fabrika nameštaja „Simpo“
- Zemljoradnička zadruga „Zubin Potok“
- Građevinsko preduzeće „Kolašin Gradnja“
- Štamparija „Ibar - Invest“
- Pekara „Kolašin“
- Autoprevoz „Kolašin prevoz“
- Hidro-elektrana „Gazivode“
- Preduzeće za šume „Ibar“

Pored ovih preduzeća postoji i značajan broj mikro preduzeća i preduzetnika koji obavljaju delatnosti iz oblasti obrade drveta, trgovinskih i ugostiteljskih usluga, i sl. U opštini postoje tri hotela koja ukupno imaju 82 kreveta. Iako ovi hoteli nisu kategorizovani, kvalitet usluga koje oni pružaju su zadovoljavajući. Na teritoriji opštine postoji i veliki broj restorana koji privlače goste ne samo iz ove opštine već i iz drugih sredina.

Opštinu Zubin Potok takođe karakteriše značajan broj fabričkih pogona koji trenutno nisu u privrednoj funkciji usled više razloga. Neki od najznačajnijih objekata su fabrike „Bar bilje“ i „Ivo Lola Ribar“ u Gazivodama, fabrika „VIK“ u Donjem Jasenoviku, fabrika „Gradac“ u Brnjaku, fabrika „Nada Tomić“ u Kovačima i fabrika „Javor“ u Zubinom Poroku. Većina ovih fabrika je radila do 1999 (Ivo Lola Ribar, Javor, VIK, Bar Bilje i Gradac, dok pogon „Nada Tomić“ nikada nije stavljen u operativnu funkciju). Ovi objekti su u prilično dobrom stanju i predstavljaju značajan kapacitet za privlačenje investitora u opštinu. Ovi objekti se takođe mogu koristiti kao distributivno-skladišni centri i poslovni inkubatori koji mogu generisati razvoj preduzetništva u opštini.

Privatni sektor opštine Zubin Potok karakteriše niska produktivnosti i loša tehnološka opremljenost, što znatno utiče na smanjenu konkurentnost na tržištu. Među najznačajnijim problemima su nabavka repromaterijala i problemi na administrativnim prelazima sa Srbijom i nemogućnost plasmana robe u drugim delovima Kosova.

Nepostojanje mogućnosti pristupa finansijskom tržištu takođe predstavlja jedan od najznačajnijih problema razvoja privatnog sektora opštine. Naime, usled raznih razloga privredni subjekti nemaju nikakvih mogućnosti da dobiju kreditna sredstva od bilo koje finansijske institucije na Kosovu.

Ljudski resursi se procenjuju kao dovoljno kvalitetni u odnosu na potrebe MSPP sektora u opštini. Radna snaga se uglavnom školuje u okviru Srednjoškolskog centra u Zubinom Potoku i na fakultetima Univerziteta u Prištini, dislociranog u Kosovsku Mitrovicu. Često

se dešava da određena preduzeća ne mogu naći kvalitetnu radnu snagu na lokalnom tržištu rada pa angažuju radnike iz Srbije. Dostupnost visoko-kvalifikovane radne snage je na jako niskom nivou. Postoji opšti trend negativne migracije mladih i obrazovanih kadrova iz opštine.

Bitno je napomenuti da radnu snagu u opštini Zubin Potok uglavnom karakteriše angažovanje ili povezanost sa institucijama javnog sektora, dok je udeo zaposlenih u privatnom sektoru zanemarljivo mali. Naime, procenjuje se da privatni sektor zapošljava oko 35-40% ukupnog broja zaposlenih na teritoriji opštine. Imajući u vidu pretpostavku da će se broj radnika u javnom sektoru značajno smanjiti u narednom periodu, potrebno je stvoriti uslove za razvoj preduzetništva i privatnog sektora, kako bi viškovi zaposlenih imali mogućnost da nađu novi ili pokrenu sopstveni posao u relativno kratkom roku.

U opštini ima 1.213 evidentiranih nezaposlenih lica, od kojih većina ima završenu srednju školu. Značajan broj nezaposlenih lica ima samo četiri razreda osnovne škole (I stepen stručne spreme). Na tržištu rada se nalaze i 22 osobe sa završenim fakultetom. Primetno je da je među nezaposlenima broj žena veći nego broj muškaraca.

Tabela 1: Pregled nezaposlenih lica u odnosu na stručnu spremu

Izvor: Lokalni akcioni plan zapošljavanja opštine Zubin Potok za 2011.

Stepen stručne spreme	Muškarci	Žene	Ukupno
I	313	220	533
II	2	6	8
III	118	77	195
IV	265	381	646
V	3	0	3
VI-1	10	14	24
VI-2	1	1	2
VII-1	8	14	22
VII-2	0	0	0
Ukupno	500	713	1,213

Na teritoriji opštine deluje Udruženje privrednika, ali njihovi kapaciteti su na jako niskom nivou. Udruženje deluje kao grupa koja se sastaje kada se pojave veliki problemi u vezi sa njihovim poslovanjem (kao što su problemi sa carinom i sl.).

Saradnja između privatnog i javnog sektora je nedovoljno razvijena, a javno-privatni dijalog nije institucionalizovan. U okviru organa opštinske uprave ne postoji stalni servis koji se bavi pitanjima razvoja privatnog sektora, a rešavanje problema se svodi na ad hoc inicijative koje se često ne sprovedu do kraja. Tehnička podrška razvoju privatnog sektora takođe nije zaživela u opštini kao ni podrška međunarodnih organizacija.

SWOT ANALIZA

SWOT analiza je osnovni instrument u procesu planiranja, koji je usmeren na identifikaciju komparativnih prednosti i osnovnih slabosti privrede opštine Zubin Potok.

Prednosti se posmatraju kao interni faktor koji ima pozitivan uticaj na razvoj komparativnih prednosti privatnog sektora. Interni faktori koji imaju negativan uticaj na razvoj sektora se smatraju slabostima. Mogućnosti dolaze iz korištenja prednosti ili borbe protiv slabosti kao i pozitivnog uticaja ili spoljnih događaja. Pretnje se posmatraju kao predviđeni nepovoljni spoljni uticaji na položaj privatnog sektora opštine. SWOT matrica razvoja privatnog sektora opštine Zubin Potok data je u tabeli 2.

Tabela 2: SWOT Matrica razvoja privatnog sektora u opštini Zubin Potok

Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> - Kvalitetno poljoprivredno zemljište; - Povećana zainteresovanost građana za preduzetništvom; - Duga tradicija u obavljanju poslova u oblasti prerade drveta i poljoprivredi; - Iskustvo u posredovanju između tržišta Srbije i Kosova; 	<ul style="list-style-type: none"> - Nerazvijeni kapaciteti opštine da sarađuje sa privredom; - Nepostojanje (lokalnih) razvojnih fondova za razvoj MSPP; - Nedovoljno razvijena komunalna infrastruktura; - Privredne aktivnosti zasnovane na osnovnim uslužnim delatnostima; - Zaostala industrija sa tehnološki zastarelom opremom; - Nedostatak radne snage; - Loš pristup tržištima van granica opštine;
Mogućnosti	Pretnje
<ul style="list-style-type: none"> - HE sistem Ibar-Lepenac - Prirodni resursi za razvoj poljoprivrede, prerade drveta i turizma; - Povoljan geografski položaj na glavnom magistralnom pravcu; - Postojanje neiskorištenih industrijskih kapaciteta i fabrika; - Postojanje kapaciteta biomase; - Pregovori između Beograda i Prištine 	<ul style="list-style-type: none"> - Politička i bezbednosna nestabilnost; - Problem carine; - Komplikovane birokratske procedure u poslovanju; - Komplikovani uslovi za dobijanje komercijalnih kredita; - Globalna ekonomska kriza;

Na osnovu SWOT analize radna grupa za strateško planiranje je definisala strategiju razvoja privatnog sektora koja je data u daljem tekstu.

STRATEGIJA PRIVREDNOG RAZVOJA OPŠTINE ZUBIN POTOK

VIZIJA RAZVOJA MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA I PREDUZETNIŠTVA

Predstavnici javnog, privatnog i civilnog sektora su zajednički formulisali viziju privrednog razvoja opštine za period 2013-2017 na sledeći način:

Zubin Potok je opština sa stimulativnim poslovnim okruženjem u kojoj preduzeća i lokalna zajednica razvijaju partnerski odnos u cilju unapređenja kvaliteta života građana. Privatni sektor se razvija u okviru sektora koji su definisani u okviru ove strategije, potpomognut podrškom javnog sektora. Povoljan privredni ambijent opštine je stimulisao dolazak najmanje jedne investicije u realnom sektoru.

KLJUČNI PRINCIPI STRATEGIJE

U cilju uspešnog ispunjenja strategije u skladu sa primerima dobre prakse zemalja Evropske unije, potrebno je usvojiti sledeće ključne principe:

- javno-privatni dijalog, i
- jednakost, transparentnost i efikasnost lokalne samouprave u radu na poslovima ekonomskog razvoja;

STRATEŠKI SEKTORI

Sve analize potencijala ekonomskog razvoja opštine Zubin Potok prepoznaju sektore poljoprivrede, industrije prerade hrane, drvno-prerađivačke industrije, turizam i logističko-distributivne usluge kao razvojne grane u kojima opština može da ima komparativnu prednost u odnosu na druge opštine u okruženju i šire. Shodno tome, strateški sektori privrednog razvoja opštine Zubin Potok se odnose na:

Strateški sektor 1: Poljoprivreda i proizvodnja hrane;

Strateški sektor 2: Drvno-prerađivačka industrija;

Strateški sektor 3: Turizam;

Strateški sektor 4: Logistika i skladištenje robe;

Strateški sektori predstavljaju glavne pravce ulaganja javnog i privatnog sektora na teritoriji opštine, a njihov razvoj će se ostvariti kroz ispunjenje strateških prioriteta, ciljeva i mera.

STRATEŠKI PRIORITETI I CILJEVI RAZVOJA

Strateški prioriteti privrednog razvoja opštine određeni su na sledeći način:

Strateški prioritet 1: Unapređenje poslovnog okruženja za razvoj malih i srednjih preduzeća i preduzetništva (MSPP);

Strateški prioritet 2: Jačanje privrede i preduzetništva;

Strateški prioritet 3: Promocija investicionih potencijala;

Svaki od identifikovanih prioriteta je bliže razvijen u daljem tekstu.

STRATEŠKI PRIORITET 1: UNAPREĐENJE POSLOVNOG OKRUŽENJA ZA RAZVOJ MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA I PREDUZETNIŠTVA

Preduzetnici, mala i srednja preduzeća čine okosnicu razvoja privatnog sektora u opštini Zubin Potok. Međutim, njihov razvoj je opterećen nestimulativnim poslovnim okruženjem koje karakterišu višestruki problemi. Nedostatak saradnje između privatnog i javnog sektora, kao i loše stanje komunalne i poslovne infrastrukture prepoznajju kao ključni problemi u ovoj oblasti. Pored toga, unapređenje i prekvalifikacija radne snage bi takođe unapredila poslovno okruženje za razvoj MSPP u opštini. U cilju rešavanja problema ovog prioriteta predlažu se sledeći strateški ciljevi

Strateški cilj 1.1: Jačanje institucionalne podrške za razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća. Ovaj cilj podrazumeva kreiranje institucija i mehanizama za bolju saradnju između javnog i privatnog sektora kroz osnivanje kancelarije za lokalni ekonomski razvoj (LER), osnivanje „One-stop Shop“ službe u okviru opštinskog uslužnog centra, formiranje poslovnog saveta kao savetodavnog tela Skupštine opštine Zubin Potok i izradu relevantne statistike za praćenje privatnog sektora i radne snage. S tim u vezi definisane su sledeće mere:

Mera 1.1.1: Osnivanje i razvoj kapaciteta kancelarije za lokalni ekonomski razvoj. Kancelarija za LER bi se osnovala u okviru lokalne samouprave opštine Zubin Potok i bavila bi se bi pitanjima unapređenja poslovnog okruženja, razvojem poslovne infrastrukture, privlačenjem investicija i drugim poslovima iz oblasti lokalnog ekonomskog razvoja. Ova mera podrazumeva osnivanje LER kancelarije i razvoj kapaciteta zaposlenih u kancelariji za pružanje kvalitetnih usluga privatnom sektoru.

Mera 1.1.2: Osnivanje „One-stop Shop“ službe za efikasno pružanje javnih usluga privatnom sektoru. „One-stop Shop“ služba bi se formirala u okviru postojećeg Uslužnog centra opštine Zubin Potok i imala bi za cilj da pruža brzu i kvalitetnu uslugu predstavnicima privatnog sektora na jednom mestu.

Mera 1.1.3: Formiranje Poslovnog saveta u okviru Skupštine opštine Zubin Potok i izgradnja njihovih kapaciteta. Poslovni savet bi se formirao kao savetodavno telo Skupštine opštine Zubin Potok i okupljao bi najznačajnije predstavnike privatnog sektora. Predstavnicima saveta imali bi priliku da učestvuju u radu Skupštine kada su na dnevnom redu pitanja od njihovog značaja, ali bez prava glasa.

Mera 1.1.4: Izrada i održavanje baze podataka privrednih subjekata i radne snage. Relevantni podaci su jako bitni za praćenje rezultata privatnog sektora, kao i stanja i kretanja radne snage. S tim u vezi, neophodno je napraviti mehanizme za prikupljanje i analizu podataka koji će doprineti donošenju boljih odluka za razvoj privatnog sektora, zasnovanih na konkretnim podacima.

Strateški cilj 1.2: Razvoj infrastrukture neophodne za brži razvoj privatnog sektora. Kvalitetna infrastruktura je neophodna za brži razvoj privatnog sektora. Generalno stanje komunalne i poslovne infrastrukture na teritoriji opštine je zadovoljavajuće, ali postojeća infrastruktura nije u potpunosti prilagođena privrednom razvoju. Pored toga, potrebno je unaprediti infrastrukturu na lokalitetima od posebnog značaja za privredni razvoj opštine. S tim u vezi, sledeće mere se izdvajaju u oblasti unapređenja infrastrukture:

Mera 1.2.1: Unapređenje putne, komunalne (vodovod i kanalizacija) i telekomunikacione (telefon i internet) infrastrukture do privrednih objekata u opštini Zubin Potok. Znatno broje objekata MSP sektora je smešten u delovima opštine gde postojeća infrastruktura ne zadovoljava potrebe i kapacitete za obavljanje privredne delatnosti. S tim u vezi potrebno je unaprediti kvalitet infrastrukture do privrednih objekata kako bi se oni nesmetano razvijali i unapredili svoje poslovanje.

Mera 1.2.2: Komunalno opremanje lokacija koje predstavljaju potencijale za razvoj privrede u strateškim sektorima. Postoji potreba da se komunalno opreme lokacije koje kasnije mogu da privuku investitore. Primer intervencija u okviru ove mere mogu biti određivanje i komunalno opremanje lokacije za logistički centar, komunalno opremanje turističkih lokacija, itd.

Mera 1.2.3: Razvoj poslovne infrastrukture (revitalizacija brownfield lokacija, osnivanje centra za pružanje poslovnih usluga, uspostavljanje klastera i sl). Kao što je navedeno ranije, na teritoriji opštine se nalazi značajan broj fabrika koje trenutno nisu u funkciji. Ove fabrike su relativno nove i neiskorištene pa se sa relativno malim ulaganjima mogu dovesti u funkciju da budu atraktivne potencijalnim investitorima. Pored toga, u okviru ove mere podrazumeva se osnivanje Centra za pružanje poslovnih usluga, kao i uspostavljanje klastera u sektorima koji okupljaju značajni broj preduzetnika i preduzeća

Strateški cilj 1.3: Unapređenje kvaliteta radne snage. Privreda Zubinog Potoka akumulira nisko-kvalitetnu radnu snagu sa niskim stepenom specijalizacije, što utiče na produktivnost i kvalitet proizvodnje dobara i usluga. Pored toga, postoji deficit radne snage u mnogim privrednim oblastima, naročito u poljoprivredi, obradi drveta i turizmu.

S tim u vezi potrebno je unaprediti kvalitet radne snage kroz uvođenje novih obrazovnih profila u srednjoj školi, kao i raditi na prekvalifikaciji i do-edukaciji postojeće radne snage. Takođe je potrebno raditi na uvođenju stručnih praksi za učenike srednje škole i studente, kao i na formiranju stalnog dijaloga između škole i predstavnika privatnog sektora.

Mera 1.3.1: Uvođenje novih školskih obrazovnih profila (u oblasti identifikovanih strateških sektora). Srednja škola u Zubinom Potoku uglavnom školuje kadrove u oblastima mašinske i elektro struke koji nisu potrebni lokalnoj privredi. Sa druge strane, kadrovi u poljoprivredi, drvno-prerađivačkoj industriji i turizmu su deficitarni u opštini ali za sada ne postoje programi koji bi obuhvatili ove obrazovne profile. Potrebno je promeniti nastavni program Srednje škole uvođenjem novih obrazovnih profila kako bi što bolje zadovoljila potrebe lokalne (i regionalne) ekonomije.

Mera 1.3.2: Organizovanje sistema neformalnog obrazovanja i prekvalifikacija radne snage. Pored formalnog obrazovanja, potrebno je napraviti mehanizme za prekvalifikaciju radne snage, kao i za kontinuirano usavršavanje preduzetnika u oblastima njihovog delovanja. Uvođenje prakse organizovanja stručnih seminara i predavanja u mnogome bi doprinelo razvoju konkurentnosti privatnog sektora.

Mera 1.3.3: Povezivanje obrazovanih institucija sa privrednim subjektima. Potrebno je uvesti mehanizme za stalni dijalog između predstavnika privrede i obrazovnih institucija u Zubinom Potoku, kao i univerziteta iz Kosovske Mitrovice koji bi se ticao uvođenja stručnih praksi i saradnje na zajedničkim projektima.

STRATEŠKI PRIORITET 2: JAČANJE PRIVREDE I PREDUZETNIŠTVA

Trenutni privredni kapaciteti u opštini Zubin Potok su na prilično niskom nivou. Privatni sektor karakterišu preduzetnici i mikro preduzeća koja se uglavnom bave pružanjem usluga. Pored toga, veliki broj privrednika i preduzetnika ima stalni radni odnos u nekoj javnoj ustanovi, dok vođenje sopstvenog preduzeća predstavlja dodatnu aktivnost. Tu se takođe ubrajaju i poljoprivredna gazdinstva.

Privatni sektor nema mogućnosti da pristupi finansijskom tržištu jer usled nerešenog statusa Kosova banke i druge finansijske institucije ne daju kredite privrednim subjektima koji funkcionišu na teritoriji opštine. Pored toga, na teritoriji opštine ne postoji ni jedna banka koja radi u okviru kosovskog bankarskog sistema. Sa druge strane, postoje tri banke koje rade u okviru bankarskog sistema Republike Srbije, ali one nemaju mogućnosti da kreditiraju razvoj MSPP sektora. Nedostatak pristupa finansijskom kreditnom tržištu naročito pogađa „start-up“ preduzetnike ali i realni sektor koji nema mogućnosti da unapredi tehnologiju i da razvije inovativne i konkurentne proizvode.

Usled problema sa carinom, problema sa nabavkom repromaterijala i gubitka tržišta u Srbiji, fabrike i proizvodni pogoni koji su do nedavno uspešno poslovali morali su ili da smanje svoje kapacitete ili da se zatvore. Potrebno je ukazati na ove probleme nadležnim institucijama iz viših nivoa vlasti, a takođe i zalagati se za pokretanje ovih pitanja unutar

dijaloga između predstavnika vlasti iz Beograda i Prištine.

U cilju rešavanja problema ovog prioriteta predlažu se sledeći strateški ciljevi i mere.

Strateški cilj 2.1: Razvoj konkurentnosti privrede. Potrebno je kontinuirano raditi na unapređenju konkurentnosti privrede Zubinog Potoka. Konkurentnost se pre svega može razviti specijalizacijom preduzeća u okviru stateških sektora. Takođe je potrebno formirati lokalni kreditni fond koji bi ulagao u razvoj poljoprivrede i razvoj MSPP u realnom sektoru. Pored toga, potrebno je ulagati u razvoj inovativnih i konkurentnih proizvoda koji bi imali tržište kako u regionu tako i na Kosovu i Srbiji. Jačanje kapaciteta Udruženja privrednika i lobiranje kod nadležnih institucija viših organa vlasti takođe predstavljaju neophodne mere za razvoj konkurentnosti privrede.

Mera 2.1.1: Formiranje lokalnog kreditnog fonda za razvoj poljoprivrede i privatnog sektora. Potrebno je formirati lokalni kreditni fond koji bi finansirao razvoj poljoprivrede i MSPPa u realnom sektoru. Kreditna sredstva bi se omogućila iz donacija i budžeta opštine Zubin Potok, a davala bi se korisnicima transparentno i na osnovu jasno utvrđenih pravila. Sredstva bi se davala pod povoljnom kamatom, koja bi omogućila održivost celog procesa.

Mera 2.1.2: Podrška razvoju inovativnih i konkurentnih proizvoda. U cilju jačanja konkurentnosti privrede potrebno je raditi na razvoju inovativnih i konkurentnih proizvoda koji bi imali sigurno tržište. S tim u vezi potrebno je uvesti posebnu meru za subencionisanje inovativnosti i konkurentnosti u okviru opštinskog budžeta. Takođe je potrebno uspostaviti saradnju između privrede i istraživačkih centara iz zemlje i iz regiona. Ova mera podrazumeva i rad na uvođenju neophodnih standarda kvaliteta i sertifikata.

Mera 2.1.3: Jačanje kapaciteta Udruženja privrednika opštine Zubin Potok. Iako Udruženje preduzetnika postoji već duži niz godina, ta organizacija nema nikakve organizacione i funkcionalne kapacitete već se spontano organizuje kada je neophodno rešavati neka krupna pitanja koja pogađaju privrednike (npr. pitanje carine i sl.). Kako bi se unapredila konkurentnost privrede, potrebno je razviti kapacitete ovog Udruženja kako bi ono moglo na adekvatan i dosledan način da prezentuje interese svojih članica.

Mera 2.1.4: Lobiranje kod nadležnih institucija za podršku revitalizaciji postojećih privrednih subjekata. Kako bi se pokrenuo privredni razvoj opštine, potrebno je revitalizovati postojeće privredne subjekte koji već niz godina stoje neiskorišteni. Mnogi od ovih objekata su predmet privatizacije, a neki od njih će biti deo budućih dogovora između Beograda i Prištine. Prazne fabrike mogu biti iskorištene za formiranje poslovnih inkubatora, distributivnih centara ili za privlačenje direktnih investicija. Lokalne vlasti opštine treba da zauzmu aktivan pristup u rešavanju problema ovih preduzeća. Takođe je potrebno lobirati kod viših vlasti za povoljniji poslovni ambijent, naročito po pitanjima carine i plasmana robe između Kosova i Srbije.

Strateški cilj 2.2: Razvoj malog preduzetništva. Potrebno je podržati razvoj malog preduzetništva i samozapošljavanja, naročito među socijalno ugroženim kategorijama stanovništva (mladi, žene, siromašni). Takođe je potrebno osnažiti razvoj starih zanata i organizovati lokalne sajmove, privredne manifestacije i vašare koji bi povećali lokalnu tražnju za proizvodima preduzetnika.

Mera 2.2.1: Promocija zamozapošljavanja mladih i žena kroz razvoj malog preduzetništva. Potrebno je osnažiti sve zainteresovane grupe da se uključe u razvoj malog preduzetništva i na taj način omogućiti samozapošljavanje. Malo preduzetništvo je naročito potrebno promovisati među mladima, ženama i siromašnima. Razvoj malog preduzetništva treba da prati serija edukativnih programa o tome kako pokrenuti sopstveni posao, kao i mentoring tokom prvih par godina poslovanja. Start-up preduzetnici bi trebalo da budu podržani i u okviru kreditnog fonda, osnovanog u okviru mere 2.1.1.

Mera 2.2.2: Podrška razvoju preduzetništva u oblasti starih zanata. Stari zanati izumiru kako u Zubinom Potoku tako i u ostalim delovima regiona. Čuvanje tradicije starih zanata mogu biti prilika za razvoj preduzetništva. S tim u vezi potrebno je promovisati i stimulisati očuvanje starih zanata i staviti ih u turističku funkciju. U očuvanju starih zanata potrebno je uključiti i lokalne NVO-e i neformalne grupe građana koji su zainteresovani za ovu oblast.

Mera 2.2.3: Organizovanje sajмова i privrednih manifestacija. Kako bi se povećala tražnja za lokalnim proizvodima, potrebno je organizovati sajmove, privredne manifestacije i ostale događaje koji bi privukli privrednike, poslovne partnere i turiste iz celog regiona. Ove manifestacije treba organizovati u oblasti strateških sektora, u saradnji sa Udruženjem privrednika, lokalnim NVO-ima i ostalim zainteresovanim grupama.

STRATEŠKI PRIORITET 3: PROMOCIJA INVESTICIONIH POTENCIJALA

U okviru aktivnosti Kancelarije za lokalni ekonomski razvoj koja će biti osnovana kroz meru 1.1.1 treba pokrenuti proces promocije investicionih potencijala opštine Zubin Potok. S tim u vezi, potrebno je uraditi marketing plan opštine i izradu pratećih promotivnih materijala, organizovati učestvovanje na investicionim sajmovima i organizovati sistemsku podršku potencijalnim investitorima. U cilju ispunjenja ovog strateškog prioriteta izdavaju se sledeći strateški ciljevi i mere:

Strateški cilj 3.1: Marketing opštinskih potencijala. U cilju unapređenja privrednog razvoja i privlačenja investicija, potrebno je aktivno raditi na promociji opštine i njenih potencijala. S tim u vezi potrebno je raditi na identifikovanju i analizi investicionih potencijala, zatim na izradi marketinškog materijala kao i na predstavljanju investicionih potencijala i privrede na sajmovima i drugim investicionim manifestacijama u zemlji i inostranstvu.

Mera 3.1.1: Analiza investicionih potencijala opštine. Potrebno je uraditi detaljnu analizu investicionih potencijala opštine Zubin Potok, koja bi podrazumevala i identifi-

kaciju svih potencijala koji bi mogli biti stavljeni u privrednu funkciju. Analiza bi obuhvatila stanje i status napuštenih fabrika, analizu potrebnih ulaganja u objekte i infrastrukturu koji mogu doprineti privlačenju investicija, analizu prirodnih resursa, detaljnu analizu radne snage, i sl.

Mera 3.1.2: Izrada marketinškog materijala i brošura, uključujući internet stranicu za ekonomska pitanja. U cilju uspešnog marketinga, potrebno je kontinuirano raditi na izradi kvalitetnog marketinškog materijala koji zadovoljava svetske standarde, kao i na izradi internet portala koji bi imao za cilj promociju privrede i investicionih potencijala.

Mera 3.1.3: Predstavljanje privrede Zubinog Potoka na sajmovima i skupovima. Kako bi se potencijali opštine predstavili što većem broju privrednika i investitora, potrebno je učestvovati na sajmovima, privrednim susretima i drugim investicionim manifestacijama. Predstavljanje opštine treba zajednički da pripreme Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj i Udruženje privrednika.

Strateški cilj 3.2: Privlačenje (domaćih i stranih) investicija. U cilju ekonomskog razvoja opštine Zubin Potok, potrebno je kontinuirano raditi na privlačenju investicija u opštini, kako domaćih tako i stranih. S tim u vezi potrebno je raditi na jačanju lokalnih kapaciteta za rad sa potencijalnim investitorima, kao i na organizovanju susreta sa njima. U tu svrhu predložene su sledeće mere.

Mera 3.2.1: Razvoj opštinskih kapaciteta za rad sa investitorima. Potrebno je obučiti radnike buduće Kancelarije za lokalni ekonomski razvoj za rad sa investitorima, kako domaćim tako i stranim. S tim u vezi potrebno je organizovati seriju seminara i radionica, kao i studijskih poseta sličnim institucijama iz drugih opština.

Mera 3.2.2: Organizovanje susreta sa potencijalnim investitorima. Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj mora da razvije svoje kapacitete na način da pruža kompletnu uslugu potencijalnim investitorima i time doprinese efikasnom ostvarenju planiranih investicija. Pored toga, radnici Kancelarije moraju biti osposobljeni za lobiranje za privlačenje investicija, što podrazumeva i njihovu dobru povezanost sa stranim privrednim komorama, udruženjima stranih i domaćih investitora i sl.

AKCIONI PLAN ZA REALIZACIJU STRATEGIJE U PERIODU 2013 - 2017

Akcioni plan za realizaciju Strategije razvoja privatnog sektora opštine Zubin Potok za vremenski period 2013 - 2017. g. predstavljen je u okviru tabele 3.

Tabela 3: Akcioni plan za realizaciju strategije u periodu 2013 - 2017

VIZIJA					
Zubin Potok je opština sa stimulativnim poslovnim okruženjem u kojoj preduzeća i lokalna zajednica razvijaju partnerski odnos u cilju unapređenja kvaliteta života građana. Privatni sektor se razvija u okviru sektora koji su definisani u okviru ove strategije, potpomognut podrškom javnog sektora. Povoljan privredni ambijent opštine je stimulisao dolazak najmanje jedne investicije u realnom sektoru.					
STRATEŠKI PRIORITET 1: UNAPREĐENJE POSLOVNOG OKRUŽENJA ZA RAZVOJ MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA I PREDUZETNIŠTVA					
Strateški cilj 1.1: Jačanje institucionalne podrške za razvoj preduzetništva, malih i srednjih preduzeća.					
Broj	Mera	Odgovorna institucija	Vremenski okvir	Procenjeni iznos i izvori finansiranja	Indikatori
1.1.1	Osnivanje i razvoj kapaciteta kancelarije za lokalni ekonomski razvoj	Opština Zubin Potok - lokalna administracija	2013 – 2015	€300.000 Opštinski budžet i donatorska sredstva	Kancelarija je osnovana i opremljena. Radna snaga je selektovana i obučena za rad na poslovima LER-a Kancelarija je osposobljena da samostalno realizuje zadatke i projekte od značaja za LER

<p>1.1.2.</p>	<p>Osnivanje „One-stop Shop“ službe za efikasno pružanje javnih usluga privatnom sektoru.</p>	<p>Opština Zubin Potok - lokalna administracija</p>	<p>2013- 2014</p>	<p>€30.000 Opštinski budžet i donatorska sredstva</p>	<p>„One-stop Shop“ služba je formirana i operativno funkcionalna. Radnici su obučeni za rad na poslovima od interesa za privatni sektor Privatni sektor je zadovoljan uslugama „One-stop Shop“ službe</p>
<p>1.1.3</p>	<p>Formiranje Poslovnog saveta u okviru Skupštine opštine Zubin Potok</p>	<p>Skupština opštine Zubin Potok Udruženje privrednika</p>	<p>2013 - 2014</p>	<p>€10.000 Budžet podrazumeva aktivnosti na podizanju kapaciteta članova Saveta Opštinski budžet i donatorska sredstva</p>	<p>Poslovni Savet formiran kao savetodavno telo Skupštine opštine Zubin Potok Svi članovi Saveta su prošli obuku za obavljanje poslova praćenja i analize lokalnog ekonomskog razvoja Članovi Saveta redovno podnose izveštaj Skupštini opštine o stanju lokalne ekonomije</p>
<p>1.1.4</p>	<p>Izrada i održavanje baze podataka privrednih subjekata i radne snage</p>	<p>Kancelarija za LER</p>	<p>2014 - 2017</p>	<p>€30.000 Opštinski budžet i donatorska sredstva</p>	<p>Baza podataka kreirana i redovno je održavana Predstavnici opštine, privrede ili drugi subjekti u svakom trenutku imaju uvid u statistiku poslovnih subjekata i radne snage u opštini Zubin Potok</p>

Strateški cilj 1.2: Razvoj infrastrukture neophodne za brži razvoj privatnog sektora.					
Broj	Mera	Odgovorna institucija	Vremenski okvir	Procenjeni iznos i izvori finansiranja	Indikatori
1.2.1.	Unapređenje putne, komunalne (vodovod i kanalizacija) i telekomunikacione (telefon i internet) infrastrukture do privrednih objekata u opštini Zubin Potok	Opština Zubin Potok Ostale nadležne institucije	2013 – 2015	€1.500.000 Opštinski budžet. javne institucije i preduzeća. privredni subjekti i donatori	Svaki privredni objekat iz realnog sektora ima kvalitetan pristup neophodnoj infrastrukturi
1.2.2.	Komunalno opremanje lokacija koje predstavljaju potencijale za razvoj privrede u strateškim sektorima	Opština Zubin Potok Ostale nadležne institucije	2015 – 2017	€1.500.000 Opštinski budžet. javna preduzeća. privredni subjekti i donatori	Kompletno komunalno opremanje najmanje jedne lokacije za razvoj privrede
1.2.3.	Razvoj poslovne infrastrukture (revitalizacija brownfield lokacija, osnivanje centra za pružanje poslovnih usluga, uspostavljanje klastera i sl)	Kancelarija za LER Ostale opštinske službe i javna preduzeća Privredni subjekti	2014 - 2017	€2.000.000 Opštinski budžet. javna preduzeća. privredni subjekti i donatori	Najmanje jedna brownfield lokacija je revitalizovana i kompletno opremljena Osnovan najmanje jedan klaster, koji je funkcionalan u potpunosti Osnivan je centar za pružanje poslovnih usluga, koji je funkcionalan u potpunosti

Strateški cilj 1.3: Unapređenje kvaliteta radne snage						
Broj	Mera	Odgovorna institucija	Vremenski okvir	Procenjeni iznos i izvori finansiranja	Indikatori	
1.3.1	Uvođenje novih školskih obrazovnih profila (u oblasti identifikovanih strateških sektora)	Srednjoškolski centar Privredni savet Udruženje privrednika Kancelarija za LER	2015 - 2017	€100.000 Opštinski budžet. budžet Srednje škole. privredni subjekti i donatori	Uvođenje najmanje tri nova školska obrazovana profila (po jedan godišnje) koja odgovaraju potrebama privrede	
1.3.2	Organizovanje sistema neformalnog obrazovanja i prekvalifikacija radne snage	Kancelarija za LER Udruženje privrednika NVO sektor Training centri	2014 - 2017	€500.000 Opštinski budžet. privredni subjekti i donatori	Najmanje 50% od ukupnog broja nezaposlenih i 25% od ukupnog broja privrednika su prošli neki vid edukacije u okviru ove mere.	
1.3.3	Povezivanje obrazovanih institucija sa privrednim subjektima	Srednjoškolski centar Univerzitet u K. Mitrovici Privredni savet Udruženje privrednika Kancelarija za LER	2015 - 2017	€200.000 Opštinski budžet. budžet Srednje škole. privredni subjekti i donatori	Najmanje dvadeset učenika/studenta godišnje obavlja praksu u privrednim subjektima iz Zubinog Potoka Najmanje 3 projekta je pokrenuto u saradnji između privrednih subjekata i obrazovnih institucija	

STRATEŠKI PRIORITET 2: JAČANJE PRIVREDE I PREDUZETNIŠTVA					
Strateški cilj 2.1: Razvoj konkurentnosti privrede					
Broj	Mera	Odgovorna institucija	Vremenski okvir	Procenjeni iznos i izvori finansiranja	Indikatori
2.1.1	Formiranje lokalnog kreditnog fonda za razvoj poljoprivrede i privatnog sektora	Kancelarija za LER	2014-2017	€2.000.000 Opštinski budžet. poslovne banke. mikro-kreditne institucije i donatori	Najmanje 50 radnih mesta je formirano Najmanje 50 preduzeća je formirano kao rezultat dobijenih kreditnih sredstava Najmanje 50 postojećih preduzeća je unapredilo svoje poslovanje Najmanje 100 poljoprivrednih gazdinstava je unapredilo svoje proizvode
2.1.2	Podrška razvoju inovativnih i konkurentnih proizvoda	Kancelarija za LER, Udruženje privrednika, Univerziteti i istraživački centri, NVO	2015-2017	€1.000.000 Opštinski budžet. poslovni subjekti. Univerziteti i donatori	Najmanje 5 inovacija i 10 konkurentnih proizvoda je razvijeno u okviru ove mere

2.1.3	Jačanje kapaciteta Udruženja privrednika opštine Zubin Potok	Udruženje privrednika Kancelarija za LER	2013-2015	€150.000 Poslovni subjekti. Opštinski budžet i donatori	Kapaciteti Udruženja privrednika su podignuti na nivo da dostojno predstavljaju svoje članove na najkvalitetniji način Udruženje preduzetnika samostalno ili u partnerstvu sa drugim činiocima učestvuje u realizaciji najmanje tri projekta koja imaju za cilj unapređenje privatnog sektora opštine Zubin Potok
2.1.4	Lobiranje kod nadležnih institucija za podršku revitalizaciji postojećih privrednih subjekata	Opština Zubin Potok Kancelarija za LER Udruženje privrednika	2014-2017	€200.000 Opštinski budžet i donatori	Lobiranjem su obezbeđena sredstva za revitalizaciju najmanje dva privredna subjekta koja su trenutno u stagnaciji Lobiranjem je izdejstovovan povoljan poslovni ambijent po pitanjima carine i plasmana robe između Kosova i Srbije
Strateški cilj 2.2: Razvoj malog preduzetništva					
Broj	Mera	Odgovorna institucija	Vremenski okvir	Procenjeni iznos i izvori finansiranja	Indikatori
2.2.1	Promocija samozapošljavanja mladih i žena kroz razvoj malog preduzetništva	Kancelarija za LER NVO	2014 - 2017	€150.000 Opštinski budžet i donatori	Najmanje 50 novih preduzeća je osnovano kao rezultat promocija malog preduzetništva

2.2.2	Podrška razvoju preduzetništva u oblasti starih zanata	Kancelarija za LER NVO	2014 - 2016	€100.000 Opštinski budžet i donatori	Najmanje 15 novih preduzeća je osnovano kao rezultat podrške obnove starih zanata
2.2.3	Organizovanje sajмова i privrednih manifestacija	Kancelarija za LER Udruženje privrednika NVO	2013 - 2017	€500.000 Opštinski budžet. privredni subjekti i donatori	Organizovanje najmanje 5 sajмова i privrednih manifestacija svake godine (25 manifestacija za 5 godina)
STRATEŠKI PRIORITET 3: PROMOCIJA INVESTICIONIH POTENCIJALA					
Strateški cilj 3.1: Marketing opštinskih potencijala					
Broj	Mera	Odgovorna institucija	Vremenski okvir	Procenjeni iznos i izvori finansiranja	Indikatori
3.1.1	Analiza investicionih potencijala opštine	Kancelarija za LER	2013-2017	€100.000 Opštinski budžet i donatori	Svake godine kancelarija za LER će dostaviti Poslovnom savetu i Skupštini opštine analizu investicionih potencijala opštine na osnovu koje će se raditi promocija opštine domaćim i stranim investitorima
3.1.2	Izrada marketinškog materijala i brošura, uključujući internet stranicu za ekonomska pitanja	Kancelarija za LER	2013-2017	€100.000 Opštinski budžet i donatori	Promotivni materijal i internet stranicu zadovoljava potrebe marketinga i pomaže opštini u cilju privlačenja investicija
3.1.3	Predstavljanje privrede Zubinog Potoka na sajmovima i skupovima	Kancelarija za LER Udruženje privrednika	2013-2017	€500.000 Opštinski budžet. privatni sektor i donatori	Privredni potencijali opštine Zubin Potok su prezentovani na najmanje 5 sajмова i privrednih manifestacija godišnje, ukupno 25 događaja za 5 godina.

Strateški cilj 3.2: Privlačenje (domaćih i stranih) investicija					
Broj	Mera	Odgovorna institucija	Vremenski okvir	Procenjeni iznos i izvori finansiranja	Indikatori
3.2.1	Razvoj opštinskih kapaciteta za rad sa investitorima	Kancelarija za LER	2014-2017	€150.000 Opštinski budžet i donatori	Kancelarija pruža kvalitetnu uslugu potencijalnim investitorima, što se meri stepenom njihovog zadovoljstva
3.2.2	Organizovanje susreta sa potencijalnim investitorima	Kancelarija za LER	2014-2017	€150.000 Opštinski budžet i donatori	Najmanje 200 susreta je organizovano sa potencijalnim investitorima (50 godišnje); Najmanje tri investicije su pristigle u Zubin Potok kao rezultat aktivnosti u okviru ove mere

FINANSIJSKI OKVIR STRATEGIJE RAZVOJA

Za sprovođenje Strategije razvoja privatnog sektora opštine Zubin Potok, odnosno akcionog plana za petogodišnji period 2013 - 2017 neophodno je obezbediti sredstva u ukupnom iznosu od €11,270,000, koliko je procenjena realizacija 22 mere u okviru 7 strateških ciljeva. Pregled finansijskog okvira po strateškim prioritetima i ciljevima dat je u tabeli 3. Kao što se može videti iz ove tabele, najviše ulaganja se očekuje u strateški prioritet 1 i strateški cilj 1.2 koji se tiče razvoja neophodne infrastrukture za brži razvoj privatnog sektora. Značajna sredstva su takođe predviđena i za strateški cilj 2.1 koji se odnosi na razvoj konkurentnosti privrede. Ulaganja u ostale ciljeve iznosi ispod 10% ukupnog iznosa predviđenog za realizaciju Strategije.

Tabela 4: Pregled finansijskog okvira u odnosu na strateške prioritete i ciljeve

Strateški Prioritet / Cilj	Visina ulaganja	% u ukupnim ulaganjima
Strateški prioritet 1: Unapređenje poslovnog okruženja za razvoj malih i srednjih preduzeća i preduzetništva	€6.170.000	54,75%
Strateški cilj 1.1: Jačanje institucionalne podrške za razvoj preduzetništva, malih i srednjih preduzeća	370.000	3,28%
Strateški cilj 1.2: Razvoj infrastrukture neophodne za brži razvoj privatnog sektora	€5.000.000	44,37%
Strateški cilj 1.3: Unapređenje kvaliteta radne snage	€800.000	7,10%
Strateški prioritet 2: Jačanje privrede i preduzetništva	€4.100.000	36,38%
Strateški cilj 2.1: Razvoj konkurentnosti privrede	€3.500.000	29,72%
Strateški cilj 2.2: Razvoj malog preduzetništva	€750.000	6,65%
Strateški prioritet 3: Promocija investicionih potencijala	€1.000.000	8,87%
Strateški cilj 3.1: Marketing opštinskih potencijala	€700.000	6,21%
Strateški cilj 3.2: Privlačenje (domaćih i stranih) investicija	€300.000	2,66%
Ukupno:	€11.270.000	100%

Najveća ulaganja se očekuju iz Budžeta opštine Zubin Potok, donatorskih sredstava i privrednih subjekata, mada nisu isključeni i ostali izvori finansiranja (bankarski sektor, pomoć centralnih vlasti i sl.). Kako bi se ostvario priliv donatorskih sredstava za realizaciju Strategije opština mora da poveća ljudske kapacitete za razvoj uspešnih projektnih aplikacija.

MONITORING I EVALUACIJA

Izrada strateškog dokumenta i njegovo usvajanje od strane organa lokalne samouprave ne predstavlja kraj procesa strateškog planiranja, već početak njegovog sprovođenja, odnosno strateškog upravljanja. Tokom procesa strateškog upravljanja često se menjaju faktori koji određuju strateške prioritete i mere, pa se dešava da se jednom usvojene strategije preispitaju i revidiraju. Iz tih razloga proces sprovođenja strategije mora biti konstantno nadgledan i preispitan.

Nadgledanje (monitoring) sprovođenja strategije razvoja privatnog sektora opštine Zubin Potok predstavlja proces koji pruža mogućnost provere da li su aktivnosti koje su preduzete u procesu sprovođenja u zadatim rokovima kao i blagovremeno reagovanje na moguća odlaganja realizacije predviđenih aktivnosti usled nastalih poteškoća, problema, nedostatka resursa i slično. Monitoring je kontinuirano praćenje rezultata i napretka u sprovođenju strategije. Ovaj proces podrazumeva poređenje informacija prikupljenih tokom implementacije sa unapred definisanim indikatorima.

Uspešno sprovođenje strategija pored procesa nadgledanja podrazumeva i proces evaluacije koji je važan u merenju značaja, uticaja i efekata preduzetih aktivnosti. Evaluacija ili vrednovanje koristi informacije dobijene kroz proces nadgledanja (monitoring) kako bi se utvrdio: značaj (da li je aktivnost dovoljno relevantna za postizanje cilja), učinak (da li se dobijaju očekivani rezultati) i uticaj (da li je došlo do poboljšanja i u kolikoj meri).

Pod mehanizmima za praćenje sprovođenja Strategije razvoja privatnog sektora opštine Zubin Potok podrazumevaju se pre svega ljudski resursi koji će deo svog rada opredeliti za praćenje sprovođenja strategije kao i uspostavljanje tela i procedura koje će osigurati uspešno praćenje. Iz ovog proizilazi da u okviru ove faze treba ustanoviti određene stepene nadležnosti i odgovornosti.

Ključna karika u sprovođenju Strategije i prva karika u lancu praćenja sprovođenja Strategije su zaposleni u Kancelariji za lokalni ekonomski razvoj koji će takođe biti aktivno uključeni u sprovođenje strategije. Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj će jednom godišnje podnositi izveštaj o realizaciji projekata i Izveštaj o evaluaciji realizovanih projekata Privrednom savetu (osnovanom u okviru mere 1.1.3) o preduzetim aktivnostima na realizaciji Strategije i praćenju kretanja indikatora. Poslovni savet razmatra oba izveštaja i daju mišljenje, sugestije i predloge. Ukoliko se na bazi izveštaja utvrdi kao neophodno, Poslovni savet može da predloži zahtev za reviziju Strategije. Nakon odobravanja Izveštaja od strane Saveta, isti se upućuje i Skupštini opštine na razmatranje i usvajanje.

Dostupnost Strategije razvoja privrednog sektora opštine Zubin Potok, odnosno informisanost i obaveštenost zajednice o stepenu njene realizacija, od velike je važnosti, jer zainteresovane strane treba da budu upoznate kako sa napretkom, tako i sa aktivnostima koje mogu preduzeti kako bi pomogli u ostvarenju ciljeva i prioriteta definisanih ovom

Strategijom. Iz tog razloga, neophodno je redovno obavještavati javnost o sprovođenju Strategije. Javnost je potrebno redovno obavještavati o realizovanim projektima, a izveštaji o sprovođenju Strategije moraju biti transparentni i promovisani.

Od stepena uključenosti i zainteresovanosti javnosti a naročito preduzeća, zavisice i uspešnost sprovođenja Strategije.

Za razvoj i napredak jedne zajednice ključni su ljudi. Od ljudi koji vode proces strateškog planiranja i strateškog upravljanja zavisice njegova uspešnost, a od ulaganja u ljudske resurse zavisice ukupan razvoj.

PRILOZI

PRILOG 1: LISTA UČESNIKA GRUPE ZA STRATEŠKO PLANIRANJE

Opština Zubin Potok:

Srđan Đurović - potpredsednik opštine Zubin Potok
Dejan Stefanović - Samostalni stručni saradnik za privredu i finansije
Ivan Božović - Stručni saradnik za privredu
Srđan Vučinić - Stručni saradnik za turizam i ugostiteljstvo
Slađana Milić - Stručni saradnik za razvoj poljoprivrede
Nenad Baššćarević - pravni savetnik - sekretar / Pčelarsko udruženje
Radenko Milenković - Stručni saradnik za razvoj infrastrukture

Privatni Sektor:

Rade Utvić - Zemljoradnička zadruga „Zubin Potok“
Sretko Jakšić - Preduzeće za šume „Ibar“
Vlastimir Milentijević - PGP Kolašin
Radojke Jovanović - SZTR „Javor“
Veljko Galjak - PP JUKOS
Slavoljub Đurđević - Fabrika nameštaja „Simpo“
Svetislav Bašćarević - Poljoprivrednik
Predrag Božović - Hidro-elektrana „Gazivode“

NGO sektor

Radojko Vlašković - KRC
Radmila Kapetanović - KSS
Goran Obradović - RRC
Dragiša Mijačić - InTER

PRILOG 2: SEKUNDARNI IZVORI

Sledeća dokumenta su korištena u izradi ovog dokumenta:

- Ibarski Kolašin: Priroda i tradicijska kultura, 2009;
- Lokalni akcioni plan zapošljavanja opštine Zubin Potok za 2011.
- Opština Zubin Potok: Plan Razvoja 2006 - 2009;
- Univerzitet u Prištini, Ekonomski fakultet: Ekonomski pogledi, ekonomske perspektive Kosova i Metohije, 2004
- Univerzitet u Prištini, Ekonomski fakultet: Zbornik radova, Ekonomska nauka u funkciji kreiranja novog poslovnog ambijenta, 2011
- Vučina Dobrić: Prosvetiteljstvo i školstvo u Starom Kolašinu, 2010;